

49. Sætt føroyinganna og Tróndar

Eftir drápið á Karl Mørska og álopið á mannin hjá Gilla vórðu Sjúrdur Tollaksson, Tórður Lági og Geyti Reyði, frændur Tróndar, burturriknir og útlagnir úr Føroyum. Tróndur gav teimum skip og eitt sindur av fæ. Teir hildu seg vera illa viðfarnar av Tróndi. Teir søgdu, at hann hevði tikið faðirarv teirra og gav teimum einki burturav. Tróndur segði, at teir høvdu fingið nógv meir, enn teir áttu. Hann segði seg leingi hava havt umsorgan fyri teimum og ofta givið teimum **fíggjarlutir**, men hann hevði fingið ringa tøkk afturfyri.

fíggjarlutir:
góðs, ognarlutir

Nú leggja Sjúrdur og teir í hav, og teir eru tólv menn saman á skipinum. Orð gekk um, at teir ætlaðu sær til Íslands. Tá ið teir høvdu verið stutta tíð á havinum, brast harður stormur á. Tað vistu allir, ið vóru á landi, at hetta var vandamikið fyri Sjúrd og hansara menn, og teir høvdu lítla vón um ferð teirra.

Tá ið tað leið út á heystið, funnust rekar av skipi teirra í Eysturoy. Tá ið veturin kom, sóust frændur Tróndar ofta í Gøtu og víða um í Eysturoynni. Teir gjørdu seg inn á menn. Summir fingi beinbrot og aðrar skaðar. Teir gingu so hart á Trónd, at hann tordi ikki at ganga einsamallur um veturin. Hetta varð nógv tosað um.

Tá ið leið á veturin, sendi Tróndur boð til Leiv Øssursson, at teir skuldu hittast, og teir so gera. Tá ið teir hittust, mælti Tróndur:

„Síðsta summer hittust vit, fostursonur, og tað var

um reppið, at allir tingmenninir fóru upp at berjast. Nú vildi eg, fostursonur mín, at tað hevði verið ásett við lóg, at menn aldrin hava vápn við sær á ting, har sum menn skulu tala skilatos og rættarmál.“

Leivur segði, at hetta var væl mælt.

„Og nú skulu vit samráðast við Gilla løgsögumann, frændi mín.“

Teir vóru **systrasynir**, Gilli og Leivur.

Nú hittast teir allir og tosa um hetta sínámillum.

Gilli svarar Leivi soleiðis: „Lítið gott trúgvi eg til Trónd, og nú skulu vit játta, at allir menn í tænastru skulu bera vápn. Nakrir av teimum, ið fylgja okkum, skulu eisini bera vápn, men almenningurin skal vera vápnaleysur.“

Nú avtala teir hetta sínámillum og staðfesta tað.

Veturin líður nú av, og menn koma til tings um summarið í Streymoy.

Nú er tað ein dagin, at Gilli og Leivur og teir ganga frá búðum sínum niðan á eina **høvd**, ið var á oynni, og tala saman. Knappliga síggja teir eysturi á oynni undir sólini, at har ganga menn, og teir vóru ikki fáir. Teir telja tríati menn. Tað **blikar á skjoldrar** í sólskininum og hartil á fagrar hjálmur. Teir høvdu øksir og spjót, og tað liðið var **hermansligt** á at líta.

Teir sóu, at maður gekk undan, stórir og reystur í reyðum kyrtli. Hann hevði bláan og gulan skjöldur, hjálm á høvdinum og stórt høggsþjót í hendi. Teir hildu seg kenna Sjúrd Tollaksson. Næstur honum gekk ein príður maður í reyðum kyrtli, og hann hevði reyðan skjöldur. Teir hildu seg kenna fyri vist, at tað var Tórður

systrasynir:
mammur teirra vóru
systrar

høvd:
lítil heggjur

blikar á skjoldrar:
sólin skyggir

hermansligt:
útgjørt til bardaga

Lági. Triði maðurin hevði reyðan skjøldur við mansandliti málaðum uppá. Hann hevði stóra øks í hendi. Tað var Geyti Reyði.

Leivur og teir ganga nú skjótt heim í búðir sínar. Sjúrdur og menn hansara koma nú brátt hagar, og eru allir væl vápnaðir.

Leivur og Gilli høvdu fáar menn aftur ímóti Tróndi, og størsti munur teirra millum var, at fáir av Leivs monnum høvdu vápn.

Tróndur og frændur hansara ganga til Leiv og hansara menn. Tá mælti Tróndur:

„Nú er tað so, Leivur fostursonur, at her eru komnir frændur mínir, sum bráðliga máttu fara úr Føroyum stutt síðan. Nú vil eg ikki longur hava, at vit verða kúgaðir av tær og Gilla. Her eru tveir kostir í at velja: annar er, at eg dømi einsamallur tykkara millum. Vilja tit ikki tað, vil eg ikki forða teimum í tí, teir vilja havast at.“

Leivur og Gilli síggja skjótt, at teir eru ov fámentir ímóti Tróndi og liði hansara á hesum sinni, og teir velja tí at geva hetta mál upp í hendurnar á Tróndi. Hann tekur straks avgerð í málinum.

Hann mælti: „Tað er avgerð mín, at frændum mínum skal loyvast at vera her í Føroyum, hvar teir vilja, men bøtur skal hvørgin parturin lata. Ræðið her í Føroyum vil eg skipa soleiðis, at eg havi triðing, Leivur annan og synir Sigmundar hin triðja. Hetta ræðið hevur leingi verið fyri øvund. Tær, Leivur fostursonur, vil eg bjóða barnfostur og fostra Sigmund, son tín. Tann beina vil eg gera tær.“

Leivur svarar: „Eg vil, at fyri barnfostrinum skal Tóra ráða. Hon skal gera av, hvørt hon vil, at sonur hennara skal fara til tín ella vera heima hjá okkum.“

Soleiðis skiljast teir á hesum sinni.

Tá ið Tóra fær at vita um fostrið, svarar hon:

„Tað kann vera, at eg haldi annað um hetta enn tú. Um eg skal ráða, skal eg ikki halda Sigmundi, soni mínum, frá teirri uppfostran, ið honum býðst, tí nógv, tykir mær, at Tróndur hevur fram um flestar menn.“

Sigmundur, sonur Tóru og Leivs, fór til Gøtu til fosturs hjá Tróndi. Hann var trý ára gamal og hitt vakrasta **mansevni**. Har vaks hann upp.

mansevni:
tilfar til rættan mann

50. Frá Tróndi og frændum hansara

Á teimum dögum, tá ið Sveinur var kongur í Noregi, var Tróndur heima í Gøtu saman við Sjúrdi, Tórði og Geyta Reyða. So er sagt, at Tróndur var ikki giftur maður. Hann átti eina dóttur, sum æt Guðrun.

Tá ið frændur Tróndar høvdu verið har eina tíð, tosar hann við teir og segði, at hann vildi ikki hava teir longur við síni leti og sínum dovinskapi. Sjúrdur svaraði illa aftur. Hann segði, at Tróndur unti teimum bara ilt, og at hann hevði lagt seg á faðirarvin. Teir høvdu hart orðaskifti. Teir tríggir frændurnir fóru tá burtur haðan.

Teir fóru til Streymoyar. Ein maður, ið nevndur varð Tórhallur hin Ríki, búði tá har. Hann hevði konu, sum æt Birna, og hon varð kallað Streymoyar-Birna. Hon var prúð og ráðarík kona. Tórhallur var ikki heilt ungur tá. Birna hevði verið givin honum fyri ríkidømi. Tórhallur átti pening hjá nærum hvørjum manni, og víða um var goldið honum lítið aftur.

Sjúrdur, Tórður og Geyti koma til Streymoyar og fara til Tórhall bónda. Sjúrdur býður sær til at heinta fæ hansara, um hann fær helvtina av tí, ið hann klárar at fáa hendur á. Tórhallur helt hetta vera harðar treytir, men teir samdust tó um hetta.

Sjúrdur fer nú víða um í Føroyum og heintar saman fæ fyri Tórhall, og hann saksøkir beinanvegin, um

hann einki fær. Hann fær soleiðis mikið fæ, so hann knappliga verður ríkur maður.

Sjúrður og frændur hansara eru nú títt og ofta leingi hjá Tórhalli og konu hansara. Ofta sótu tey og talaðu saman, Sjúrður og Birna, og tað frættist, at okkurt mundi vera teirra millum.

Teir eru har um veturin.

Um várið sigur Sjúrður, at hann vil bjóða Tórhalli, at teir skuldu hava alla ogn í felag, men Tórhallur helt lítið um hetta. So legði Birna upp í samráðingarnar, og tá gavst hann og læt hana ráða. Tey taka tá alt valdið á garðinum. Tórhallur verður nú skúgvaður til viks og lítið virdur, so at Sjúrður og Birna ráða øllum, sum tey vilja.

51. Dráp Tórhals

Tað hendi um summarið, at skip kom til Føroya og fór í spønir við Suðuroynna. Tólv mans vóru á skipinum. Fimm sjólótust, men sjeý komu livandi á land. Ein æt Havgrímur, annar Bjarngrímur og hin triði Hergrímur. Teir vóru allir brøður. Ringt var hjá teimum at fáa innivist, og annars tað, ið teimum tørvaði.

Sjúrður, Tórður og Geyti fóru nú til teir, og Sjúrður beyð teimum øllum heim til sín.

Tórhallur tosaði tá við Birnu og segði, at hann helt hetta vera ov skjótt gjørt av. Sjúrður segði, at tað, sum menninir ótu og fingur, skuldi takast av hansara góðsi, og Tórhallur skuldi ongan miss hava. Teir triggir brøðurnir vóru nú har **væl virdir**, og teir høvdu tað heldur betur enn Tórhallur.

væl virdir:
høvdu tað gott

Tórhallur bóndi var nakað gírigur og kom ofta upp at deilast við Bjarngrím. Tað var eitt kvøldið, tá ið teir sótu har í stovuni, at Bjarngrímur og Tórhallur fóru upp at klandrast. Tórhallur sat á beinkinum og hevði stav í hondini. Hann sat og veipaði við honum, tá ið hann skeldaði sum mest, og tí hann var hálvblindur, kemur stavurin á nasarnar á Bjarngrími. Hann verður óður av hesum, vildi taka eftir øks síni og høgga Tórhall í høvdið við henni. Sjúrður loypur tá skjótt til, grípur Bjarngrím og sigur seg vilja fáa teir at semjast. Hetta gekk so, at teir vóru samdir.

Teir eru nú har um veturin, og teir eru lítið saman eftir hetta.

So líður veturin. Sjúrdur sigur, at hann vil hjálpa teimum onkursvegna. Hann gevur teimum ein byrðing. Hann og Tórhallur áttu hann báðir saman. Hetta dómndi Tórhalli illa, til Birna blandaði seg. Sjúrdur gav teimum mat frá sær, og teir fóru til skipið. Teir lógu á skipinum um næturnar, men gingu heim til húsa um dagarnar.

Ein morgunin, tá ið teir vóru ferðarklárir, gingu teir heim til húsa. Sjúrdur var ikki heima. Hann fekst við ymiskt arbeiði úti. Síðan vóru teir har um dagin. Sjúrdur kom tá heim og fór til borðs. Tá vóru keypmenninir farnir út á skipið. Sjúrdur spurdi, tá ið hann var setstur til borðs, hvar Tórhallur bóndi mundi vera. Hann fekk sum svar, at Tórhallur mundi sova.

„Tað er ein ónatúrligur svøvnur,“ sigur Sjúrdur, „hvussu man tað vera? Er hann farin úr klæðunum ella ikki? Vit skulu bíða eftir honum við matinum.“

Nú verður farið at hyggja til Tórhall. Hann lá tá og svav. Hetta varð sagt Sjúrdi. Hann loypur upp og gongur til Tórhall. Hann verður skjótt vísur í, at Tórhallur var deyður. Sjúrdur tekur klæði oman av honum og sær, at **rekkja** hansara er ógvuliga blóðug. Hann finnur sár undir vinstra armi á honum, har sum hann hevði verið stungin við einum smølum jarni inn í hjartað.

rekkja:
song

Sjúrdur segði, at hetta var illa gjørt.

„Hetta man Bjarngrímur hava gjørt fyri at hevna slagið av stavinum. Nú skulu vit fara oman á skipið og hevna hetta, um tað ber okkum til.“

Frændurnir taka nú vápn síni. Sjúrdur hevur stóra øks í hendi. Teir leypa oman á skipið, og Sjúrdur skeldaði illa. Hann loypur beinanvegin út á skipið. Í somu løtu leypa brøðurnir upp, tá ið teir hoyra blótan og bannan. Sjúrdur loypur at Bjarngrími og høggur við báðum hondum við øksini framman í bringuna á honum, so at øksin sakk inn í. Hann doyði beinanvegin. Tórður Lági høggur til Havgríms við svørði á økslina og sneiðir soleiðis allan armin frá. Eisini hann doyði beinanvegin. Geyti Reyði høggur við øks í høvdið á Hergrími og klývur hann niður í herðarnar.

Tá ið teir eru deyðir allir, sigur Sjúrdur, at hann vil einki hava at gera við lutir teirra, sum eftir eru, men tað fæ, sum brøðurnir áttu, segði hann seg vilja hava, men tað var tó lítið. Sjúrdur og teir fara nú heim við hesum fænum. Nú heldur hann seg hava hevnt Tórhall bónda væl. Men tó verður borið ilt orð á Sjúrd og teir um deyða Tórhals.

Sjúrdur fær nú Birnu, og tey leggja **búgv** síni saman. Tey bæði Tórhallur og Birna áttu nógv børn saman.

búgv:
ognir

52. Dráp Torvalds og svik Geyta Reyða

Torvaldur æt maður, sum búði í Sandoy. Torbera æt kona hansara. Hann var komin væl til árs og var ríkur maður, tá ið hetta hendi.

Geyti Reyði kemur til Torvald og býður sær til at heinta inn ta skuld, sum honum var lítil vón um at fáa aftur, og avgerðin teirra millum var ógvuliga lík henni, sum var millum Tórhall og Sjúrd.

Geyti var hjá Torvaldi. Brátt var tað sagt, at hann royndi at leggja **ástir** saman við konu Torvalds. Hann verður skjótt ríkur.

ást:
kærleiki

Einaferð kom ein maður á garðin, sum skyldaði Torvaldi fæ. Tað var ein fiskimaður. Um kvøldið var heldur myrkt í stovuni, har menn sótu. Tá kravdi Torvaldur fæ sítt frá fiskimanninum, men hann svaraði seint og heldur illa.

Geyti reikaði á gólvinum og nakrir menn við honum í myrkrinum.

Knappliga mælti Torvaldur: „Leggur tú, **armingi**, hvast fyri bróstið á gomlum og sakleysum manni?“

armingur:
neyðardýr

Hann hoknar upp at bróstinum og er deyður beinanvegin.

Tá ið Geyti hoyrði hetta, leyp hann beinanvegin á fiskimannin og hoggur hann niður. Hann segði, at hann skuldi ikki gera fleiri óhapp. Geyti ræður nú fyri búnum við einkjuni og fær hana til konu.

53. Leivur kemur til Føroya

Leivur æt maður. Hann var sonur **Tórir Beinsson**. Hann sigldi keypferðir millum Noreg og Føroyar, og hann átti væl av fæi. Tá ið hann var í Føroyum, gisti hann stundum hjá Leivi Øssurssyni og stundum hjá Turið **megineinkju** og synum hennara.

Nú var tað einaferðina, tá ið Leivur kom við skipi sínum til Føroya, at Sjúrdur Tollaksson býður honum heim til sín í Streymoy. Hetta ráða teir av sínámillum.

Leivur Øssursson kom á skipið, og honum dámar ikki, at **navni** hansara tekur bústað hjá Sjúrdi. Hann segði, at tað var ikki eftir sínum ráðum, og hann hevði kunnað fingið innivist hjá sær í Suðuroy. Leivur sigur, at nú fer at vera sum er. Hann fór til Sjúrd. Sjúrdur setur hann næst sær sjálvum og er væl við hann. Hann er har um veturin.

megineinkja:
mæt einkja

navni:
bera sama navn

54. Sigmundur berst í dreymi fyri Turið megineinkju

Várið eftir er tað sagt, at ein dagin skal Sjúrdur fara at heinta fæ sítt hjá grannanum, ið æt Bjørn.

Hann sigur: „Eg vil, Leivur, at tú kemur við mær at hjálpa okkum til sættis, tí Bjørn er ógvuliga illsintur maður, og eg havi leingi átt fæ á hjá honum.“

Leivur segði seg vilja gera, sum Sjúrdur vildi.

Teir fara nú saman til Bjørn, og Sjúrdur krevur fæ sítt, men Bjørn svarar honum illa. Har verður nógvur gangur, og Bjørn vil høgga til Sjúrd, men Leivur leyp ímillum, og øksin hjá Birni kom í høvdið á honum, so hann var deyður í stundini. Sjúrdur leyp tá til og gav Birni banahøgg.

Hesi tíðindi frættust nú skjótt. Sjúrdur var einsamallur um at siga frá tilgongdini, og tí kom hann aftur í ringt orð.

Turið megineinkja og Tóra, dóttir hennara, brigsla ofta Leivi Øssurssyni, at hann ikki vildi hevna hesa skomm, sum teimum hevði verið fyri. Tær sýna honum illvilja og fíggindaskap, men hann hevði ógvuliga gott tol við teimum. Tær søgdu, at tol hansara kom av tí, at hann var ein **bloyta** og var ein letingur. **Møðgurnar** eru sera harmar um deyða Leiv Tórissonar. Tær halda seg vita við vissu, at Sjúrdur man hava dripið hann.

So er sagt, at einaferð droymdi Turið megineinkja, at Sigmundur Brestisson, húsbóndin, kom til hennara og talaði við hana:

bloyta:
ein, ið einki nyttar

møðgur:
móðir og dóttir

„Tað er, sum tú sært, at eg eri komin higar, og hetta er loyvt mær av Gudi sjálvum, og hav tú nú ikki nakað ilt inni við Leiv **mág** tín, tí hann man fara at hava ta eydnu at reka burtur skommina, sum liggur á tykkum.“

mágur:
dótturmaður

Eftir tað vaknar Turið og sigur Tóru, dóttur síni, dreymin. Frá tí degi eru tær vinsælari við Leiv enn áður.

55. Viðurskiftini í oyggjunum

Nú er fyrst at siga frá, at eitt skip kom uttan av havi til Streymoyar skamt frá garði Sjúrdar. Tað vóru **norrønir menn**. Arnljótur æt stýrimaðurin. Teir vóru átjan mans á skipinum.

norrønir menn:
norskir menn, eisini
róptir eystmenn

Ein maður búði har, sum skipið kom at landi, og hann æt Skofti. Hann var í starvi hjá keypmonnunum, og teimum dámdi hann væl. Stýrimaðurin kemur á tal við Skofta og mælti so:

„Eg vil siga tær mítt loyndarmál. Bjarngrímur og brøður hansara, sum Sjúrdur Tollaksson læt drepa, vóru synir mínir, og eg vildi, at tú skuldi hjálpt mær, so eg kom at Sjúrði og teimum og fekk hevnt synir mínar.“

Skofti segði seg einki gott hava at løna Sjúrði, og hann lovaði beinanvegin Arnljóti at siga honum, tá ið best mundi vera at søkja at Sjúrði.

Einaferð um summarið fara teir trýggir á skipi, Sjúrdur, Tórður og Geyti. Teir fara í eina oyggj at taka **skurðseyð**. Tá ið teir eru farnir, ger Skofti Arnljót varan við tað. Keypmenninir gera skjótt av, og teir vóru fimtan saman á skipsbátinum. Teir koma í ta oynna, har Sjúrdur og teir vóru, og ganga niðan á oynna tólv mans saman, meðan trýggir ansa skipinum.

skurðseyð:
seyður tikin at fletta

Sjúrdur og teir síggja menninar, sum ganga upp á oynna, og teir tala sínámillum, hvørjir teir munnu vera. Teir sóu, at menninir vóru í litaðum klæðum og vápnaðir.

Sjúrður segði: „Her munnu vera komnir teir keypmenninir, ið her hava ligið í summar. Teir munnu hava onnur ørindi enn **keypstevnu**, og teir munnu hava ørindi til okkara, og tað mugu vit gera okkum til reiðar til. Nú skulu vit ganga ímóti teimum, og síðan skulu vit leypa undan hvør okkara og hittast allir við skip okkara.“

keypsstevna:
stað, har selt verður

Nú ganga teir hvør ímóti øðrum. Arnljótur eggjar beinanvegin fylgismenn sínar og biður teir hevna synir sínar. Sjúrður og teir stökka undan hvør sær og koma allir í fjørna til skip sítt. Tá koma Arnljótur og teir og søkja at teimum. Sjúrður hoggur til hansara, ið søkti at honum, og kvetti bæði beinini undan honum oman fyri knæ, og hann doyði har. Tórður drepur ein annan mann og Geyti hin triðja. Tá leypa teir á skip sítt og rógva fram við oynni. Har finna teir skipsbátin og triggjar menn í honum. Sjúrður loypur yvir á bátin, drepur ein teirra og blakar tveir fyri borð. Teir taka bátin og rógva heim við báðum skipunum.

Sjúrður savnar nú menn og fer út aftur á oynna. Teir ganga niðan á oynna. Eystmenninir leypa saman og ætla at verja seg.

Tórður Lági mælti: „Tað eru míni ráð, Sjúrður frændi, at geva hesum monnum grið, nú vit hava teir í okkara valdi, tí vit hava áður gjørt Arnljóti miklan skaða.“

Sjúrður svarar: „Tað er væl mælt, men eg vil, at teir skulu leggja alt í mítt vald, um teir skulu hava grið.“

Tað gekk so, at teir góvu Sjúrði rættin at døma, og hann leggur triggjar mansbøtur á Arnljót fyri hvønn

teirra. Tað fæ læt Arnljótur alt. Hann var úr **Suðuroyggjum**, og annað fekk hann ikki í bótur fyri synir sínar. Síðan fór hann burtur aftur úr Føroyum.

Sjúrdur varð varur við svik Skofta og segði, at hann skuldi ikki láta lív, men fara burtur úr Føroyum. Hann fór síðan til Noregs og var útlagin úr Føroyum.

Suðuroyggjar:
Hebridurnar

56. Tórður roynir at fáa Turið megineinkju

Nú er at siga frá tí, at Sjúrdur Tollaksson eggjaði Tórði, bróður sínum, til at fáa sær konu. Tórður spyr, hvar hann ætlar at fáa honum eina konu.

„Ikki man eg ganga frá teirri bestu giftu í Føroyum, og tað er Turið megineinkjan.“ sigur Sjúrdur.

„Ikki ætli eg mær so høgt,“ sigur Tórður.

„Ikki manst tú fáa, um vit ikki spyrja,“ sigur Sjúrdur.

„Ikki man eg fara at royna hetta,“ sigur Tórður, „og tað man fara at verða av ongum, at hon vil giftast við mær. Men tú mást gjarna royna hetta, um tú vilt.“

Sjúrdur fer dagin eftir til Skúvoyar at bera hetta mál upp fyri Turið. Hon er ikki skjót at svara, men hann heldur fram við tí, og tað endar so við, at hon sigur seg vilja tala við synirnar og vinir sínar. Hon skuldi senda honum boð um, hvørji ráð hon hevði tikið.

Sjúrdur fer nú heim og letur væl at svari hennara.

„Undarligt tykir mær hetta,“ sigur Tórður, „og eg gruni, at hetta man ikki vera av heilum huga hennara.“

Turið hitti Leiv, mág sín, og Tóru, dóttur sína. Hon segði teimum frá bønarorðunum. Tóra spyr, hvussu hon svaraði.

Hon sigur seg hava mest víst teimum frá sær, men tó minni enn hon hevði ætlað.

„Men hvørji ráð tykir tær best, dóttir?“

Tóra svarar: „Ikki skalt tú vísa hesum frá tær, um eg ráði. Um so er, at tygum ætla at royna at hevna ta

skomm, sum okkum hevur verið gjørd, og ikki er annað betri agn enn hetta til at draga teir. Mær tørvar ikki at leggja móður míni orð í munnin, tí at mangar vegir hevur hon at draga teir, so teir einki gruna.“

Leivur samtykkir við Tóru í hesum, og hann segði seg vilja, at teir at enda skuldu fáa tað, ið teir áttu fyri illgerðir sínar. Tey avgjördu dagin, nær teir skuldu koma hagar aftur at vitja í hesum máli.

Tá mælti Leivur: „Langt hevur Tróndur sæð fram, tá ið hann beyð okkum barnfostur, tí tað er deyði Sigmundar, sonar okkara, um hann er hjá Tróndi, tá nakað ilt kemur ímillum okkum og Sjúrd.“

„Ikki ætli eg,“ sigur Tóra, „at hann skal vera leingi har, og nú er tann stundin komin, tá ið vit skulu fara til Eysturoyar, og tú finnur Trónd, fosturfaðir tín, á máli.“ Tey koma nú øll ásamt um hetta.

57. Frá ferðum Leivs og konu hansara

Nú fara Leivur og tey øll av stað saman, og tey eru sjeý á skipi. Tey koma til Eysturoyar. Tey ganga niðan í garðin í Gøtu, og Tróndur tekur væl ímóti teimum. Hann letur kynda eldar fyri teimum, men Tóra varð fylgd inn í eina stovu, og Sigmundur, sonur hennara, var hjá henni. Hann var tá níggju ára gamal og av evnaligastu dreingjum.

Móðir hansara spurdi, hvat Tróndur hevði lært hann, og hann segði seg hava lært alt um lógarmál. Tá spyr hon, hvat forsturfaðir hansara hevði lært hann **í halgum frøði**. Sigmundur segði seg hava lært **pater noster** og **kredduna**. Hon segði seg vilja hoyra tað, og hann so gjørði. Henni tókti, hann sang pater noster toluliga til lítar, men kredda Tróndar var soleiðis:

Gangi eg ei eina út,
fýra mær fylgja,
fimm Guds einglar;
beri eg bøn fyri mær,
bøn fyri Krist;
syngi eg sálmar sjeý,
síggi Gud yvir luta mín.

Í somu løtu kom Tróndur innar í stovuna og spyr, hvat tey talaðu um.

í halgum frøði:
ta kristnu læruna

pater noster:
faðirvár

kreddan:
(latín: credo, "eg trúgvi") trúarjáttanin

Tóra svarar og sigur, at Sigmundur, sonur hennara, hevur sagt henni frá tí lærdómi, hann hevði lært hann.

„Og tað tykir mær einki skil á,“ sigur hon, „á credo.“

„Við tí er so háttað, sum tú veitst,“ sigur Tróndur, „at Kristus átti tólv lærisveinar ella fleiri, og hvør teirra dugdi sína kreddu. Nú havi eg mína, og tú hevur ta, sum tú hevur lært. Mangar eru kreddurnar, og í slíkum er tað ikki einans eitt, sum er rætt.“

Tey tala nú ikki meira um hetta. Um kvøldið varð veitsla gjørd fyri teimum, og dúgliga varð drukkið. Tróndur var ógvuliga kátur. Hann biður tey reiða upp í stovuni og gera ból á gólvinum.

Leivur segði, at tað bar væl til. Tóra sigur, hon vil, at Sigmundur skal siga henni frá lærdómi sínum og sova hjá sær um náttina.

„Tað verður av ongum, tí so sovni eg ikki í nátt,“ sigur Tróndur.

„Hetta fert tú at játta mær, Tróndur mín,“ sigur hon.

Tað varð so, at drongurin svav hjá teimum.

Tróndur hevði sær eina líttla **skemmu**. Har svav hann altíð og drongurin hjá honum og fáir menn við honum. Tróndur gekk tá til skemmu sína, og liðið var langt á nátt.

Leivur ætlar sær at sova, leggur seg niður og vendir sær frá konu síni. Hon setur nevarnar í ryggin á honum og bað hann ikki sova.

„Standið upp,“ sigur hon, „og farið um alla Eysturoy og gerið so stóran skaða á hvørt skip, at einki verður sjóført.“

Teir so gera. Leivur var kunnigur har í hvørjari vík.

skemma:

lítið hús at sova í

Teir skaddu har hvørt flótandi far, so einki var sjóført.
Teir sova ikki um náttina.

Tey fara tíðliga upp um morgunin. Tóra og Sigmundur fara beinanvegin oman á skipið, og Leivur fór í skemmu Tróndar, biður hann liva væl og hava tøkk fyri góðan fagnað. Hann sigur, at Tóra vil, at Sigmundur fer við henni.

Tróndur hevði sovið lítið um náttina og segði, at tað skuldi vera av ongum, at Sigmundur fór av stað.

Leivur gongur skundisliga oman á skipið, og Tróndur tóktist nú síggja svikagerðina hjá Leivi. Hann biður húskallar sínar taka eina skútu, sum hann átti. Teir so gera. Nógvir menn leypa umborð á hana, og har fossar **kolbláur** sjógvur inn ígjøgnum, og teir eru fegnir, tá ið teir koma á land aftur. Ikki er eitt einasta sjóført skip í oynni, og Tróndur verður verandi har, hvørt honum dámar tað væl ella illa.

Leivur fer beinanvegin heim og savnar menn um seg, og hetta er dagin fyri, sum Sjúrdur og Tórður skuldu koma har.

kolbláur:
myrkabláur

58. Leivur drepur Sjúrd og frændur hansara

Nú er at siga frá Sjúrdi Tollakssyni og teimum, at teir gera klárt at fara heimanífrá avtalaðan dag, og hann eggjar teimum at skunda sær.

Tórður sigur, at honum dámar illa at fara. Hann sigur:

„Eg hugsi, at tú manst vera **feigur**, tá ið tú skundar so hart undir hesa ferð.“

„Ger teg ikki so býttan,“ sigur Sjúrdur, „og ver ikki so ræddur, har sum eingin vandi er. Vit skulu, ið hvussu er ikki halda undan at fara á tann fund, sum vit hava avtalað frammanundan.“

„Tú skalt ráða,“ sigur Tórður, „men ikki kemur tað óvart á meg, um vit ikki allir koma heilir heim aftur í kvøld.“

Teir fóru tólv væl vápnaðir mans saman á skipi. Teir høvdu illveður um dagin og hættisligan streym at fara um. Teir sluppu væl undan og komu til Skúvoyar.

Tá segði Tórður, at hann ætlaði sær ikki at fara longri.

Sjúrdur segði at farast skuldi niðan í bygdina, hóast hann fór einsamallur.

Tórður segði, at hann mundi vera feigur.

Sjúrdur gongur upp á oynna. Hann var í reyðum kyrtli, og hann hevði bláan **tyglamøttul** um herðarnar. Hann hevði bundið svørðið um miðjuna og hevði hjálm

feigur:

um ein, ið brátt fer at doyggja

tyglamøttul:

møttul, sum verður bundin saman framman við bondum (tygil: band)

á høvdi. Hann gongur niðan í túnið og kemur heilt nær húsum. Tá sær hann, at allar hurðar eru aftur.

Ein kirkja stóð í túninum beint fyri durunum. Tað var hon, ið Sigmundur hevði latið byggja. Tá ið Sjúrdur kemur niðan ímillum sethúsini og kirkjuna, sær hann, at kirkjan er opin. Ein kona gongur frá kirkjuni í reyðum kyrtli og bláum mótli á herðunum. Sjúrdur sá, at tað var Turið húsfrúin. Hann gongur ímóti henni. Hon heilsar honum blíðliga og fer yvir til eitt trø, sum lá í túninum. Har setast tey á trøið, og hon vil venda sær ímóti kirkjuni, men hann vil venda sær ímóti húsdurunum og frá kirkjuni. Hon ráddi, og tey vendu sær ímóti kirkjuni.

Sjúrdur spurdi, hvat fólk har var statt.

Hon segði, at har vóru fáir menn.

Hann spurdi, um Leivur var har.

Hon segði, at hann var ikki har.

„Eru synir tínir heima?“ sigur hann.

„Tað eru teir kanska,“ sigur hon.

„Hvat hava teir sagt um mál okkara síðan?“ sigur Sjúrdur.

„Vit hava tosað um tað,“ sigur hon, „at øllum okkum konufólkum dáma best teg og lítið mundi forðað mær, um tú hevði verið óbundin.“

„Stór óeydna hevur hetta verið fyri meg,“ sigur Sjúrdur, „og tað kann skjótt skipast soleiðis, at eg verði leysur maður.“

„Tað verður, sum tað kann,“ sigur hon.

Hann vildi tá benda hana at sær og tók armin um hana, men hon tók fast um tyglamøttulin. Í sama bili fór hurðin upp, og út leyp maður við drignum svørði. Tað

var Heri Sigmundarson. Tá ið Sjúrdur sær tað, smýgur hann sær niður úr møtlinum. Hann var soleiðis leysur, og Turið sat eftir við møtlinum.

Nú koma fleiri menn út, og Sjúrdur loypur oman eftir vøllinum. Heri trívur eitt spjót og rennur oman eftir vøllinum eftir honum og verður skjótari. Hann skjýtur spjótið eftir Sjúrdi. Tá ið Sjúrdur sær, at spjótið stevnir millum herðarnar á sær, kastar hann seg niður á vøllin. Spjótið flýgur tvørtur yvir honum og stendur fast í vøllinum. Sjúrdur reisir seg skjótt upp, trívur spjótið og sendir tað aftur. Tað kemur á miðjuna á Hera, og hann var skjótt deyður. Sjúrdur loypur tá oman í **stíggin**, og Leivur kemur har, ið Heri liggur. Hann vendir skjótt frá Hera og loypur haðan fram á eggina. Hann loypur útav, og menn siga, at har var fimtan favnar høgt niður í fjøruna. Leivur kom standandi niður. Hann loypur at skipi teirra.

stíggin:
brött rás ella gøta í
hamri

Sjúrdur er tá komin at skipinum og ætlaði at leypa út á skipið. Leivur rendi tá svørðið í síðuna á honum, men hann snaraði sær ímóti honum, og svørðið fór inn ígjøgnum, helt Leivur seg síggja. Sjúrdur leyp út á skipið. Teir lögdu frá landi, og har skiltust teir.

Leivur gongur niðan á oynna og biður menn sínar fara skjótt á skip.

„Vit skulu halda eftir teimum,“ sigur hann.

Teir spyrja, hvørt hann hevur frætt um lívlát Hera ella funnið Sjúrd.

Hann segði seg ikki vilja tala um hetta á hesum sinni.

Teir lupu umborð á tvey skip, og Leivur hevði tá áttati mans.

Sjúrður og teir koma at landi í Streymoy. Sjúrður hevði stýrt skipinum, og hann var ógvuliga fáorðaður. Tá ið hann gongur niðan frá skipinum, spurdi Tórður, um hann mundi vera illa særður. Hann segði seg ikki vita tað gjølla.

Sjúrður gongur at neystavegginum, ið var nær sjónum, og leggur armarnar upp á vegg, meðan teir draga skipið. Teir ganga síðan niðan til neystið og síggja, at Sjúrður stendur har. Hann var tá **stirðnaður** og deyður.

stirðnaður:
gerast stívvur

Teir fluttu lík hansara heim og søgdu einki um hesa hending. Teir setast at fáa sær nátturða. Meðan teir sita og eta, kemur Leivur við sínum monnum og ger atsókn at garðinum, og teir bera eld at. Hinir verja seg væl. Teir eru ellivu menn, men tríati eru komniruttanífrá. Tá ið eldur var komin í húsini, loypur Geyti Reyði út. Hann tolir ikki at vera inni longur. Steingrímur Sigmundarson og tveir aðrir menn søktu at honum, men hann vardi seg væl. Geyti høgur tá á knæið á Steingrími, so at knæskelin fór av. Tað var stórt sár, og hann var haltur alla sína tíð. Hann drap annan felaga Steingríms.

Tá kemur Leivur Øssursson til, og teir berjast. Tað endar so, at Leivur drepur Geyta. Tá loypur Tórður Lági út og ímóti honum gongur Brandur Sigmundarson og tveir aðrir menn. Teir søktu at Tórði, men tað endaði soleiðis, at Tórður drap Brand og báðar fylgisveinar hansara. Tá kom Leivur Øssursson til. Hann leggur tað sama svørðið ígjøgnum Tórð, sum hann áður hevði dripið Sjúrð, bróður hansara, við. Tórður læt skjótt lív.

59. Leivur ræður einsamallur.

Deyði Tróndar

Eftir hetta fer Leivur heim og verður víða gitin av hesum gerðum.

Men tá ið Tróndur frætti hesi tíðindi, gingu tey honum so nær, at hann doyði av sorg.

Leivur ræður nú einsamallur í øllum Føroyum, og hetta var um tað mundið, tá ið **Magnus Góði Ólavsson** var kongur í Noregi.

Leivur fór til Noregs á fund við Magnus kong, og hann fær Føroyar í len frá honum. Hann kemur tá aftur til Føroya og býr har til elli.

Sigmundur, sonur hansara, búði í Suðuroy eftir faðir sín Leiv, og hann tóktist vera mikil maður. Turið húsfrú og Leivur andaðust, meðan Magnus var kongur, men Tóra var hjá Sigmundi, soni sínum, og hon tóktist allar sínar dagar at vera eitt rætt konubrot.

Sonur Sigmund æt Havgrímur, og frá honum eru komnir Einar og Skeggi, sonur hansara, sum fyri kortum høvdu verið sýslumenn í Føroyum.

Steingrímur Halti Sigmundarson búði í Skúgvoy, og hann tóktist góður bóndi. Her er ikki meir gitið um Sigmund Brestisson ella avkom hansara.